

MATEMATIKA

RAZLAGE IN VAJE ZA BOLJŠE OCENE V SEDMEM RAZREDU

Tanja Končan, Vilma Moderc, Rozalija Strojani

7

**ZNAM
ZAVEČ**

knjigarna.com

PONS

ROKUS

Zbirka Znam za več

Znam za več – Matematika 7

Razlage in vaje za boljše ocene

Avtorice: Tanja Končan, Vilma Moderer, Rozalija Strojjan

Strokovni pregled: Magda Albreht, Ema Maver

Lektoriranje besedila: Katja Paladin

Ilustracije: Marta Bartolj

knjigarna.com

Vse knjige Založbe Rokus Klett in dodatna gradiva
dobite tudi na naslovu www.knjigarna.com.

© Založba Rokus Klett, d.o.o. Vse pravice pridržane.

Brez pisnega dovoljenja založnika je prepovedano reproduciranje, distribuiranje, javna priobčitev, predelava ali druga uporaba avtorskega dela ali njegovih delov v kakršnem koli obsegu in postopku, kot tudi fotokopiranje, tiskanje ali shranitev v elektronski obliki. Tako ravnanje pomeni, razen v primerih od 46. do 57. člena Zakona o avtorskih in sorodnih pravicah, kršitev avtorske pravice.

ROKUS

Založba Rokus Klett, d.o.o.

Stegne 9b

1000 Ljubljana

Telefon: (01) 513 46 00

Telefaks: (01) 513 46 99

E-pošta: rokus@rokus-klett.si

www.rokus-klett.si

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

51(075.2)(076)

KONČAN, Tanja

Znam za več - Matematika 7 : razlage in vaje za boljše ocene /
Tanja Končan, Vilma Moderer, Rozalija Strojjan ; [ilustracije Marta
Bartolj]. - 1. izd., 1. natis. - Ljubljana : Rokus Klett, 2007. - (Zbirka
Znam za več)

ISBN 978-961-209-722-6

1. Moderer, Vilma 2. Strojjan, Rozalija
234170368

Dragi učenec in draga učenka!

Pred tabo so razlage in vaje za matematiko. V veliko pomoč ti bo pri napredovanju v znanju, saj te bo vodil k znanju za več.

Zasnovane so pregledno. Razdeljene so na jasno ločena poglavja, ki se začnejo z rešenimi **ZGLEDI**. Ti omogočajo hitro seznanjanje z najpomembnejšimi pravili in postopki, potrebnimi za uspešno reševanje nalog. Sledijo **VAJE**, s katerimi boš gradil in utrjeval svoje znanje. Z **VPRAŠANJI** boš preverjal razumevanje snovi. Srečal se boš s povezavami **PAROV**, v katerih boš prepoznaval in utrjeval osnovne pojme in predstave. Spopadanju s tipičnimi nalogami določenega poglavja sledi **PREIZKUS**, ki je namenjen povratni informaciji o tvojem znanju. Za preverjanje pravilnosti reševanja so dodane **REŠITVE**.

Z željo, da bi čim bolje napredoval, te pozdravljamo in ti želimo veliko uspeha.

Avtorice

 Podnaslov poglavja

Tu so napisane pomembne zakonitosti, pravila in ugotovitve.

Tu so napisani nasveti za lažje delo, dogovori, namigi in opozorila.

Nasvet preizkusa

Če si dosegel 15 točk, **še premalo znaš**. Ponovi snov in preglej rešene zglede.

Če si dosegel od 16 do 30 točk, **dobro znaš**. Še vadi, da boš napredoval.

Če si dosegel od 31 do 45 točk, **že veliko znaš**.

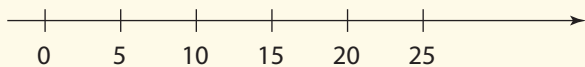
I. NARAVNA ŠTEVILA	6
Množica večkratnikov naravnih števil	6
Množica deliteljev in največji skupni delitelj	8
Praštevila in razcep na prafaktorje	10
Preizkus	12
II. UPODOBITEV ULOMKOV	14
Upodobitev ulomkov	14
Razširjanje ulomkov	16
Krajšanje ulomkov	18
Razširjanje ulomkov na skupni imenovalac	20
Urejanje ulomkov po velikosti	22
Ulomki in decimalna števila	24
Preizkus	26
III. SEŠTEVANJE IN ODŠTEVANJE ULOMKOV	28
Seštevanje in odštevanje ulomkov z enakimi imenovalci	28
Seštevanje ulomkov z različnimi imenovalci	30
Odštevanje ulomkov z različnimi imenovalci	32
Številski izrazi in besedilne naloge – seštevanje in odštevanje ulomkov	34
Preizkus	36
IV. MNOŽENJE IN DELJENJE ULOMKOV	38
Množenje ulomkov	38
Deljenje ulomkov	42
Številski izrazi z ulomki in besedilne naloge	46
Odstotki %	50
Preizkus	52
V. PRESLIKAVE	54
Zrcaljenje čez premico in osno somerni liki	54
Simetrala daljice	56
Simetrala kota	58
Zrcaljenje čez točko in središčno somerni liki	60
Dvojice kotov	62
Preizkus	64
VI. TRIKOTNIK	66
Trikotnik in koti v trikotniku	66
Načrtovanje trikotnika – I. del	68
Načrtovanje trikotnika – II. del	70
Znamenite točke trikotnika	72
Preizkus	74

VII. ŠTIRIKOTNIKI	76
Štirikotnik in trapez	76
Paralelogram	78
Deltoid	80
Preizkus	82
VIII. OBSEGI IN PLOŠČINE	84
Obseg in ploščina paralelograma	84
Obseg in ploščina trapeza	86
Obseg in ploščina deltoida	88
Obseg in ploščina trikotnika	90
Preizkus	92
REŠITVE	94

Množica večkratnikov naravnih števil

ZGLED 1: Kako zapišeš množico večkratnikov števila 5?

Množico večkratnikov števila 5 dobiš, če število 5 pomnožiš z zaporednimi naravnimi števili.

Množico večkratnikov števila 5 zapišeš takole:

$$V_5 = \{5, 10, 15, 20, 25, 30 \dots n \cdot 5\}$$

ZGLED 2: Kako dobiš skupne večkratnike števil 8 in 20? Določi tudi njun najmanjši skupni večkratnik.

$$V_8 = \{8, 16, 24, 32, \mathbf{40}, 48, 56, 64, 72, \mathbf{80}, 88, 96, 104, 112, \mathbf{120}, 128 \dots\}$$

$$V_{20} = \{20, \mathbf{40}, 60, \mathbf{80}, 100, \mathbf{120}, 140 \dots\}$$

Skupni večkratniki števil 8 in 20 so:

$$V_8 \cap V_{20} = \{\mathbf{40}, \mathbf{80}, \mathbf{120}, \mathbf{160} \dots\}$$

Najmanjši skupni večkratnik števil 8 in 20 je 40.

$$v(8, 20) = \mathbf{40}$$

Množica večkratnikov naravnih števil je neskončna.

VAJA 1: Med števili 18, 31, 39, 49, 62, 75, 99 poišči večkratnike števila 3.

VAJA 2: Določi vse večkratnike števila 7, ki so manjši od 85.

VAJA 3: Zapiši vse večkratnike števila 8 med 30 in 110.

VAJA 4: Preveri pravilnost izjav. Pravilne označi s P, nepravilne z N.

	P/N
Število 24 je večkratnik števila 8.	
30 je večkratnik števila 6.	
6 je večkratnik števila 42.	
40 je večkratnik števila 6.	

VAJA 5: Katera izmed števil 15, 30, 45, 60, 75, 90 niso večkratniki števila 6?

VAJA 6: Katera izmed števil 15, 30, 72, 90, 100, 205 so večkratniki števila 10?

VAJA 7: Izmed števil 7, 14, 21, 24, 28, 29, 35, 42, 46, 49, 54, 56, 62, 63, 70 izberi sode večkratnike števila 7.

Soda ali parna števila so večkratniki števila 2.

VAJA 8: Na označena mesta vstavi tako števk, da boš dobil število, ki je večkratnik števila 9.

5   2   9   9

VAJA 9: Med števili 18, 21, 28, 30, 49, 57, 63, 76 poišči:

a) večkratnike števila 2	
b) večkratnike števila 7	
c) večkratnike števila 19	
č) števila, ki niso večkratniki števila 3	

VAJA 10: Zapiši prvih šest elementov množice večkratnikov.

- a) $V_6 = \{ \quad \quad \quad \}$ b) $V_9 = \{ \quad \quad \quad \}$
 c) $V_{13} = \{ \quad \quad \quad \}$ č) $V_{14} = \{ \quad \quad \quad \}$

VAJA 11: Najmanjši skupni večkratnik dveh števil poveži z njegovo vrednostjo.

v(3, 4)	v(3, 15)	v(12, 18)	v(16, 20)
36	80	12	15
			16

6, 12, 18, **24**, 53, 36, 42 ...
 8, 16, **24**, 32, 40, 48 ...

VAJA 12: Na pamet določi najmanjše skupne večkratnike števil.

v(2, 3)	v(14, 21)	v(5, 10)	v(6, 7)	v(9, 12)	v(8, 12)	v(10, 15, 20)

VAJA 13: Dva kolesarja sta sočasno odpeljala s starta krožne steze. Prvi prevozi stezo v 16 minutah, drugi pa v 24 minutah.

- a) Čez koliko časa se bosta spet srečala na začetku steze?
 b) Koliko krogov naredi vsak do ponovnega srečanja na startu?

Odg.: _____

VAJA 14: Na kmetiji so zapisovali, kako je obrodilo sadno drevje. Ugotovili so, da češnje dobro obrodijo vsakih 5 let, jabolka vsaki 2 leti, hruške pa vsaka 3 leta. Vse tri vrste drevja so nazadnje hkrati dobro obrodile leta 1971. Kdaj so imeli po tem letu še tako srečo?

Odg.: _____

VAJA 15: Z najmanj koliko kartami igramo igro, pri kateri lahko karte brez ostanka razdelimo med dva, šest ali sedem igralcev?

27 **je** večkratnik števila 9,
 9 **ni** večkratnik števila 27.

Odg.: _____